

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej ogłosiło rozpoczęcie konsultacji publicznych projektu Planu Społeczno-Klimatycznego (PSK), który będzie podstawą do wykorzystania środków z unijnego Społecznego Funduszu Klimatycznego (SFK) na lata 2026–2032. Fundusz ten ma na celu łagodzenie skutków transformacji energetycznej dla najbardziej narażonych grup społecznych i wsparcie w przeciwdziałaniu ubóstwu energetycznemu. Polska, jako największy beneficjent, otrzyma łącznie 65 mld złotych – w tym 25% stanowi krajowy wkład własny.

Co to jest Społeczny Fundusz Klimatyczny?

Społeczny Fundusz Klimatyczny to nowy unijny instrument finansowy zaplanowany w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i pakietu „Fit for 55”. Ma on wspierać gospodarstwa domowe, małe przedsiębiorstwa i użytkowników transportu w radzeniu sobie z rosnącymi kosztami energii i koniecznością dostosowania się do wymogów transformacji klimatycznej.

W Polsce za przygotowanie Planu Społeczno-Klimatycznego odpowiada Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR), które współpracowało przy tym dokumencie z samorządami, partnerami społecznymi, gospodarczymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz innymi resortami odpowiedzialnymi za jego przyszłą realizację. Plan określa sposób alokacji środków i priorytety inwestycyjne na nadchodzące lata.

Komponent osłonowy i inwestycyjny

Podstawową cechą PSK jest jego dwutorowość: łączy bezpośrednie wsparcie finansowe dla obywateli z inwestycjami infrastrukturalnymi. Aż 37,5% dofinansowania z Funduszu zostanie przeznaczone na komponent osłonowy – bezpośrednią pomoc finansową dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, m.in. w formie bonów energetycznych i dofinansowania rachunków za ogrzewanie.

Dodatkowo 15% środków zostanie wydzielonych na poziomie regionalnym, co ma wzmocnić rolę samorządów w zarządzaniu Funduszem i dopasować interwencje do lokalnych potrzeb.

Inwestycje dla obywateli i środowiska

Część inwestycyjna PSK obejmuje szeroki katalog działań ukierunkowanych na poprawę efektywności energetycznej, rozwój transportu publicznego i niskoemisyjnego, a także walkę z wykluczeniem komunikacyjnym. Środki z Funduszu zostaną przeznaczone m.in. na:

- Termomodernizację i wymianę źródeł ciepła w domach jednorodzinnych oraz budynkach komunalnych i socjalnych;
- Wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw – poprawa efektywności energetycznej lokali usługowych i produkcyjnych;
- Rozwój budownictwa socjalnego i wspomaganego dla osób narażonych na ubóstwo energetyczne;
- Tworzenie społeczności energetycznych i promowanie doradztwa energetycznego;
- Inwestycje w transport zbiorowy, w tym zakup taboru autobusowego i kolejowego, budowę węzłów przesiadkowych oraz modernizację infrastruktury towarzyszącej;
- Rozwój transportu rowerowego oraz systemów „park and ride”;
- Wsparcie dla transportu na żądanie w regionach o słabej dostępności komunikacyjnej.

W ramach PSK przewidziano także dofinansowanie kosztów ogrzewania i energii elektrycznej dla najbardziej potrzebujących gospodarstw domowych.

Polska liderem unijnego programu

Polska, jako największy beneficjent SFK, będzie miała unikalną możliwość wykorzystania tych środków do przeprowadzenia głębokiej modernizacji sektora mieszkaniowego i transportowego. Co istotne, nie chodzi wyłącznie o modernizację technologiczną, ale również o poprawę jakości życia obywateli i ograniczenie społecznych skutków transformacji klimatycznej.

Według danych przedstawionych podczas konferencji konsultacyjnej z udziałem wiceministra funduszy i polityki regionalnej Jana Szyszki, projekt PSK stanowi kluczowy dokument umożliwiający sięgnięcie po fundusze z nowego unijnego instrumentu. Polska, przygotowując plan na tak dużą skalę, nieformalnie określa go jako „KPO2” – drugą edycję Krajowego Planu Odbudowy, ale tym razem ukierunkowaną na działania społeczne i klimatyczne.

Projekt Planu Społeczno-Klimatycznego jest dostępny do wglądu publicznego. Każdy zainteresowany obywatel, organizacja lub instytucja może zgłosić swoje uwagi do dokumentu do 30 czerwca 2025 roku. Formularz do składania opinii dostępny pod linkiem: www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/plan-spoeczno-klimatyczny-formularz-zglaszania-uwag/

Źródło: MFiPR